

УРЕЂУЈЕ В. Ј. ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ПРВА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРНИЈА А. ПАЈЕВИЋА

ГЛАВНИ САРАДНИК:
А Б У К А З Е М.

У НОВОМЕ САДУ
10. СЕПТЕМБРА 1878.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Басна о лажи.

Негда, негда, браћо драга,
 Лаж је била гола нага,
 Без сукњица, марамница,
 Без шалова, машлијица,
 Без одела икаквога, —
 И без листа смоковнога.
 Зато сретна била није,
 Куд је дошла познали је
 Свако јој је у брк рекó:
 Познајем те, гадна секо!
 Хоћеш амо, ја ћу преко,
 Само да смо на далеко.

Дуго ј' тако потрајало.
 То се лажи додијало
 На се поче тужит' богу:
 „Вако живет' ја не могу!“
 Ту је било дреке, плача:
 „Дај ми, боже, огртача!“
 Ал се и бог на њу гнуша, —
 Па јој жеље не саслуша.

Ал то чуо Роми Даба,
 На јој рече: Жено слаба,
 Твоји боли баш су љути,
 Ја те жалим, помоћ' ћу ти
 Крај ће бити твојој муци,
 Ево т' рухо, на с' обуци!“

Њаво даје а лаж прима;
 То одело и сад има
 То је рухо врло вајно,
 Кадкад црно, кадкад сјајно
 Кад сребрно, кад и златно,
 Али увек елегантно.
 То одело блудној хери

Сад отвара сваке двери.
 Тим оделом покривена
 Штована је блудна жена,
 То одело њојзи гове,
 А знате-ли како с' зове?
 Дипломација —

Тако она свуд корача;
 Ко је не зна, скупо ј' плаћа,
 Скупо плаћа речи шупље,
 Ко је позна, још и скупље.

Ј.

Д е р и ш т а д.

Слика из живота.

Јулије био је љубимац женскиња. Све су у њега заљубљене. А зашто? Је ли леп? Није? Је ли богат? Сачувај боже! Да није по чему славан? Није ни то! Ах, дакле зашто? Слушајте само!

Јулије је оличена злонамерност. Сваки његов поглед свака његова реч, то је канибалска малиција. Кад је у друштву лепих госпа и дивних цура, онда је тако ужасно равнодушан, као да ни најмање осетљивости нема према лепоме полу. Као Дон Цезар претвара се и преставља хладнога мрзиоца на све, чиме управо раздражи до највећег степена страсти целог лепог пола.

Јулије је узор мушкиња. Кад би се сви понашали тако равнодушно, хладно и мрско, као што је чинио Јулије, половина женског света би полудила.

Јулије, та оличена и оваплоћена фотографија ледене равнодушности, седео је на дивану и луштао је из своје цигаре прозрочне димове задубљен у дубоке мисли. Ту уђе писмоноша и предаде му писмо.

Писмо ружичаста артија . . . златан оквир . . . мирис . . . зацело, опет какво љубавно писмо, рече Јулије сам себи, и баца га на сто не огледајући.

Јулије добија често таква писма, тако да много за њих и не хаје.

Писмо би можда још и досад стајало на столу не отпечаћено, да Јулија није посетио Адолфо, његов пријатељ, који је употребио сву своју речитост на то, да наговори Јулија, да отпечати писмо.

„Како можеш бити тако љубопитљив? Ја такве бљувотине по неколико недеља не отварам . . . а колико сам их већ не отворених бацио у пећ, или њима запалио цигару.“

„Јулије, ти си ужасно срећан човек! Кад ја, једанпут у години, добијем љубавно писмо, онда од радости не знам шта ћу да радим. А теби, теби је све то све једно.“

„Више него све једно. Ја их добијем толико, да ме већ просто мрзи читати их.“

„Судбина је зацело пристрасна! Зашто мене није обдарила таквом срећом? Премило писмо . . . па како мирише . . . ко зна, на каквим је грудима почивало.“

„Груди као груди. А почивало тамо, а овде, сасвим је све једно.“

„Чини ми се, као да ми је рукопис познат; Јулије, смем ли да отворим писмо?“

„Кад те то тако занима . . . отвори га.“

Малени печат беше разломљен и за тренутак Адолфо прочита писмо.

Смем ли, Адолфе, знати, шта ми та дама пише? Читај на глас, ако смем молити.“

Адолфо читаше:

„Једна дама жели вас познати. Можете доћи сутра на реду. Да би сте је познали, знаци су ови: црна сомотна аљина . . . врпце . . . сребрн појасић . . . црвени свилен барет . . . у пријој коси корали . . . на левом рамену бела врпца. Дама, која ће после недељу дана одпутовати, очекује вас. Пријавите јој се као „каро-пуб.“

„Но, Јулије, шта велиш?“

„Шта да велим? За време месојеђа добијам толико позива, да бих се морао учетворостручити, па да свима одговорим. О боже, само да није тих редута!“

„Хоћеш ли ићи сутра?“

„О, не, пријатељу, ни на који начин.“

„А зашто не?“

„Зашто? што немам кад. У осам сати идем у шетњу, у девет у позориште, у десет у кафану . . . Него знаш шта, заступи ме ти, иди место мене.“

„Ја? Шта мислиш? Знаш добро, да нисам пријатељ никаквих „абендтајера.“

„Но, но само ћути. Тиха води брег рони, ти си подмукао . . . знам те.“

„Ја бих себи много пребацивао, кад бих теби отео даму.“

„Немој будалити; ти ми ниси опасан. Иди у реду дозвољавам ти . . . прилика је ту . . . пробај . . . видиш, да ти ни на чем не завидим. Иди, кад ти кажем“ . . .

„Нећу отићи ни зашта на свету.“

„Ради, како ти је воља.“

Адолфо прочита писмо још једанпут, па онда ућута. На скоро после тога оде. Јулије је имао право — Адолфо је подмукао. Како је отишао, одмах је намислио, да се у место Јулија нађе са црном дамом. Знаке добро упамтио.

Хитно набави нове хаљине. Није хтео да постиди Јулија. Ко зна, говорио је сам себи, можда ћеш се красној

дами више допасти него равнодушни Јулије . . . ти си учтив, сентименталан, у кокетовању си мајстор, уздишеш come il faut, зацело, биће с тобом задовољна.

У вече, у осам сати Адолфо је већ био у редути огрнут плавим домином.

Очима је тражио у гомили масака даму. Али узаман. Црних масака било је доста; али једна није имала црвени барет, друга сребрни појасић, трећа белу врпцу на левом рамену. Беше десет сати. Ваљда ће још доћи. Из дугог времена почео је играти са шареним маскама.

Узео је даму у сеоском руву и стаде са њом у ред! Још једнако очима тражио је очекивану даму, али је није нашао. Ваљда је неко проводио с Јулијем шалу . . . можда га је он сам писао, само да ме исмеје. Јулије је малицијозан . . . он то може учинити.

Наједанпут угледа жудно очекивану маску у пратњи једног дечка. То је она, рече, остави своју играчицу на полети дами.

Из почетка обилазио је око ње, као мува око меда. Најзад се окуражи, па са рукавицом дирне њен бели врат.

„Красна маско!“

„Ко сте ви?“

„Јулије.“

„Какав Јулије?“

„Очекивани „каро-пуб.“

„Јесте ли зацело?“

„Како можете сумњати?“

„Онда хајдете замном!“

И позва га прстом. Адолфо пође за њом. У предсобљу чекао је слуга. Кад је даму огрнуо огртачем, оде на поље. Дођоше каруца. Маска, њен мали пратилац и Адолфо, седоше у каруца.

Са нечувеном брзином јурише кола и стадоше пред једну велику кућу.

Маска пружи Адолфу руку молећи га да је одпрати до собе.

Само се по себи разуме, да јој то није одрекао. Код врата маска зазвони и слуга им отвори врата. Прођоше кроз неколико соба, па дођоше у једну, у којој су на дуварима висиле пушке, сабље и пиштољи. На мраморном столу горела је свећа.

„Сад смо на месту, мили Јулије. Останите овде, а ја ћу се за минут вратити.“ Притиште му руку нежно, па са дететом оде у другу собу.

Одмах за њом, на иста врата, уђе млади човек, чији су бркови и цео стас показивали да је војник.

„Добро вече“, драги господине!“

„Добро вече“, одговори уплашени Адолфо дрхћућим гласом.

„Имам ли част говорити са г. Јулијем Л?“

„Ја сам тај.“

„Радујем се, што вас видим међу ова четири дуvara. Ви ће те бити тако добри, да се самном дујелирате.“

„Ви се шалите господине!“

„О никако. Што сам рекао, то је сушта збиља. Већ сам вас трипут позивао, али ви ни једанпут не дођосте. Опростите ми, дакле, што сам морао употребити ово лукавство, само да вас домамим у моје обиталиште.“

„Ја да се с вама дујелирам, али зашто?“

„Ви сте на балу г. Б. . осрамотили госпоњицу П. . . моју сестричину

„Ја?“

„Да, ви г. Јулије!“

„Дозволите, али ја нисам тај, за кога ви мислите.“

„Немојте се изговарати, иначе ћу вас држати за кукавичку бабу.“

„Можете мислити како хоћете, само ја нисам тај Јулије. Дозволите да скинем маску, и да вам дам доказе, да нисам онај, за кога ви мислите.“ И Адолфо скиде маску.

„Не познајем вас лично, него само по имену, и с тога вам никако не верујем, да нисте онај, што је осрамотио моју сестричину. Кад сам вас питао: имам ли част говорити са г. Јулијем, рекли сте „да!“

„То је истина, али — —“

„Никакве изговоре не трпим.“

„Ви се варате господине, ја се зovem Адолфо Р. и не познајем ни вас, ни вашу сестричину.“

„Господине, ви лажете. Да нисте Јулије, како би могли добити писмо, којим се зовете у реду? —“

„Послушајте ме . . .“

„Не ћу да слушам. Ћутите. Вирајте оружје: сабљу или пиштољ.“

„Ја нећу ни једно ни друго, ја се у опште не бијем, двобој је противан мојим начелима.“

„Лепа начела. Ко има одважности да другога осрамоти, мора имати срца, да осрамоћеноме да задоволења.“

„Ја нисам никог осрамотио.“

„Кукавичка бабо! Хоћете ли се тући?“

„Нећу!“

„Добро дакле, и на то сам био спреман.“

Официр плесну трипут рукама. Одмах на то уђоше у собу пет служитеља с лесковцима.

„Будући г. Јулије, кукавичка баба, неће самном да се туче, предајем га вама. Без икакве милости одвалите му двадесет и пет, за шта ће вам написати признаницу. Ако је не усхте написати, опалите му нових двадесет и пет. Ко га буде штедио, биће одпуштен из службе.“

Зажели Јулију добру ноћ, па оде.

Оних пет служитеља, права квинтесенција, положише јаднога Адолфа на клупу, већ за то спремљену. Адолфо хтеде викати у помоћ, али му запушише уста. Хтеде се отимати . . . узаман . . . против насиља тешка је обрана.

Танке балске аљине, прилежуће тесно уз тело, подпомогше ексекуцију. Слуге чињаху своју дужност, и удараху га, лажног „каро-пуба“ тако искрено, да је овај при сваком ударцу жалосно јакну.

По што је добио својих двадесет и пет, требао је да напише признаницу. Адолфо испрва не хте, али кад му попретише са нових 25, он послуша. Слуга један донесе артију, перо и мастило и диктираше му овако:

Признаница

На двадесет и пет батина, које сам данас у 11 сати ноћу добио од пет служитеља г. пуковника З. за увреду, нанесену његовој сестричини, на балу г. Б.

У 4 фебр. 186.

Јулије Д.

А кад је написао признаницу, онда су га учтиво пропустили. Један служитељ осветљавао му је пут низ стенице и желио му је „добру ноћ“.

У безграничним боловима Адолфо је доле у авлији држао сам себи ову траги-комичку беседу: „Судбино, судбино, зашто си ми то учинила?! Тамо, где сам очекивао

рајско блаженство, нашао сам „очистителни огањ“. Место небеских хурија, дочекаше ме лесковци. О, преварени Адолфе! зар си зато потрошио толике повце, зар си за ову цел купио нове аљине? Судбино, то није било од тебе лепо. Али, тако ми и треба, зашто забадам нос у туђе љубавне сплетке?! — — 25 батина, нити знаш зашто, ни крошто. А они проклетници тако су немилосрдно ударили, да је моје тело сада фотографски албум крвавих пруга у разним правцима. Ово не ћу до смрти заборавити . . . и то ми је официрско понашање. На срећу, те на признаници нисам написао своје име. Ја сам добио батине а Јулије срамоту, јер је на признаници његово име.“

Адолфо се сад приближи вратима. Отвори их, изиђе и није прошао од куће ни пет корачаји, срете Јулија.

„Адолфе, јеси ли ти?“

„Ја сам, Јулије.“

До врага, куд се ти скиташ тако доцкан ноћу; одкуд идеш?“

Адолфо угуши у себи бољу па се поче смејати.

„Ти се смејеш, говори, где си био?“

„Ја сам био — погоди где?“

„Ваљда не у редути?“

„Погодио си, Јулије.“

„Па јеси ли је нашао?“

„Наравно.“

„А јеси ли јој се допао?“

„Још питаш . . . Сама ме је довела у своју кућу.“

„А сад ми реци, је ли лепа?“

„Шта лепа? Хеба, Лада, и како се још зову те богиње, јесу наказе према овом анђелу. Такве дивоте досада још нисам видео. Помисли само: женска около 22 године, са великим плаветним очима, малим ружастим уснама, блондинка — сам мозајик од снега и кармина. Замисли затим најдражеснији стас, бујно дивне груди, најмекшу руку, најмању ножицу, па тек имаш тридесети део онога, што је на њој.“

„Престани већ. А ко је она?“

„Ко је она? То ћу дознати тек сутра, данас ми никако није хтела рећи.“

„Где борави?“

„Десет корачаји одавде . . . тамо у оној великој кући.“

„Је ли питала за ме?“

„Наравно.“

„Па шта си јој казао?“

„Да си у грозници . . . и да је по мени молиш до хиљаду пута за опроштење. При поласку рекла ми је, да је што пре посетиш, јер има нешто важно с тобом да говори. Муж јој је одпутовао немаш се чега бојати, само се јави као „каро-пуб“ па су ти врата увек отворена.“

„А шта, кад бих још сад отишао?“

„Куј гвожђе док је вруће.“

„Да ли не спава?“

„Пробај . . . иди . . . још није ни поноћ.“

Зар није Јулије право рекао да је Адолфо подмукао? И опет му је веровао!

Јулије оде, а Адолфо оста да га чека.

Јулије зазвони на вратима и служитељ отвори предсобље. Јулије знао је, ако ко хоће да га брзо пријаве, треба према служитељима бити грубијан.

„Кога тражите?“

„Глупо питање, нећу к' вама“.

„Али сад је доцкан“.

„Шта се то вас тиче? Пријавите ме.“

„Ваше име?“

„Кажите само „каро-пуб“ је ту.“

„Како, како?“

„Јесте ли глуви? Каро-пуб.“

Слуга вртећи главом оде да пријави познога госта, каро-пуба, и врати се брзо.

„Пријавио сам вас, изволите.“

Јулије се у осветљеном предсобљу погледа у огледало, дотера јаку, па на показана врата кућу.

Отуд се одазва: унутра! и Јулије уђе.

Помисли, читаоче, у каквој је био прилици, како се грозно уплашио, кад у соби, у месту красно описане даме, виде мушкарца.

„Шта хоћете, господине?“

„Ја? Шта хоћу? Ништа... баш ништа!“

„Али, зашто сте овамо дошли? Ко сте, шта хоћете?“

„Зовем се Јулије Л.“

„Шта, ви сте Јулије Л?“

„На служби. Дама... коју не знам... мене је“ —

„Позвала у реду?“

„Шта, ви знате?“

„Ја знам све. А што нисте дошли?“

„Искрено признајем, нисам имао кад.“

„А ко вам је казао, да непозната дама овде борави?“

„Мој пријатељ Адолфо Р. који ме је у редути заступљао и кога сам ја мало час, овде близу, срео.“

„Па шта вам је причао?“

„Да је дама, што је писмо писала, млада госпа, чији је муж одпутовао.“

„И више ништа?“

„Још. Да га је красна дама послала к мени, да је што пре посетим, јер има нешто важно да ми саопшти.“

„Ваш пријатељ је грозан лажов... Међутим, пре свега, јесте ли ви зацело г. Јулије Л?“

„Немам узрока да кријем име.“

„Врло добро; познајете ли госпођицу Серафину П?“

„Како да не! Познао сам је на балу г. Б.“

„Ви сте је осрамотили; она је моја сестричина. Ја сам пуковник З. који сам вас већ трипут на двобој звао Сад ће мо се тући!“

„Ја тући се? Ни под коју цену!“

„Морате!“

„Ко ме сме присилити? Колико ја знам, ја је нисам увредио.“

„Ви сте се пред другом дамом изразили о њој врло неучтиво.“

„Јест, назвао сам је „малом кокетом“. Је ли то што неучтиво?“

„Није истина, ви сте се фалили, да уживате код ње милости, којих никад не ћете добити. Тиме сте бацили љагу на поштење наше породице тако, да ја у име Серафине тражим од вас задовољења. Овде су сабље, овде пиштољи. Бирајте!“

„Дозволите, да вам напоменем, да данас нисам приђефу да се бијем. Сутра и то са деверима.“

„Најбољи девери у двобоју јесу одважност.“

„Можда је то али истина ја се никад не бијем ноћу и у туђој кући.“

„Дакле нећете?“

„Нећу, г. пуковниче!“

„Лепо!“ рече пуковник и зазвони. Слуга уђе.

„Стеван, Јосиф, Јаков, Јован и ти, хајдте замном, па да у мом присуству повторите пређашњи маневар“. Слуга оде.

„Међутим седите!“ рече пуковник Јулију.

„Ја бих радије ишао, већ је доцкан!“

„Уђоше пет служитеља са лесковцима.“

„Заповедам вам, да овог младића сматрате као управшени капут кога треба ишчибукати. Јели вам по вољи?“ окрете се Јулију, показујући му клупу.

„Шта? како? Ви као да хоћете да ме бијете?“

„Не бити, само ишчибукати.“

„Г. пуковниче, молим, такву шалу не трпим. Она би вас скупо стала.“

„Жао ми је, што вам прегња ништа не помаже. Добићете 25 батина, па макар ја био кажњен. Ја ћу вам показати, како се каља част једног женскиња!“

Г. пуковниче, молим вас као бога...!“

„Не помаже молба. С вашим пријатељем Адолфом било је то исто.“

„Г. пуковниче, ја ћу викати „ватра“.“

„Ништа вам помоћи неће! Allez момци!“

Стеван обали Јулија на клупу, Јован му запуши уста, Ђура га држаше за главу, Јаков за ноге, а Јосиф чинио је оно остало.

Кад се операција свршила, служитељи одоше. Пуковник показа Јулију Адолфову признаницу и рече: „Будући се г. Адолфо овде подписао место вас, то ви сад напишите другу са његовим именом, те да не можете један другом ништа пребацити.“

Јулије одобри и написа признаницу са Адолфовим подписом.

Осрамоћен, враћао се Јулије кући, путем проклињући свога пријатеља, који је већ давно измакао.

Другога дана послао је пуковник Јулију и Адолфу следеће писмо:

Поштована господо!

Опомињете се, да је ноћас сваки од вас добио по двадесет и пет батина, на шта сте изволели и признанице написати. Да сам какав осветољубив човек, могао бих ове ваше признанице употребити на начин, који не би био ни мало користан вашој части и вашем имену. С тога, што већу пред светом да вас осраотим, то враћам вама и вашем пријатељу признанице, са тим обећањем, да ће то што се ноћас међу нама догодило, остати вечита тајна. Уз ово моје обећање додајем молбу, да изволите заборавити на догађај, који није могуће више изменити,

Ваш поштовалац

З.

пуковник.

Адолфу додао је још ово: Ви сте наравно невин, али кад се строго узме, опет сте заслужили казни, јер: 1. мешали сте се у ствари, које се вас нису ни мало тичале, 2. преварили сте пријатеља свога начином, који ни мало не доликује вашем карактеру.

Пуковник метне у свако писмо признаницу, запечатити и по слуги пошље адресантима.

А шта су радила деришта? —

Ћутаху.

С чешког.

Г. М. М.

Политична клин-чорба.

Сомседи се и сад диче
Са задатка свога,
Што су, веле, клин у телу
Српства Балканскога.

Ми Словени то слушајућ'
Верујемо слепо,
Да ј' улога: клином бити —
Нешто врло лепо.

Нас и бечки и пештанеки
Теше дунђерин, —
На последак још можемо
И ми постат' клин.

Шта би овај клинак цепо?
Ја још не знам ни сам.
— Најближа би цепаница
Био — дуализам — — —

Лако учи та Словенска
Млада нација.
За тај пос'о не мањка јој
Инклинација.
Зато бачи врло луду
Политику тера,
Што нам даје тако лепих,
Кли на стих примера.

Шуторог.

Шетња по Новом Саду.

VI.

Нови Сад је Атина српска, гнездо и легло књижевности српске на овој страни. Недавно је изишло међу осталим важним појавима у нашој литератури у новом издању дело Максима Задрина, „појете“, (овако се он сам назива) под насловом: „Разлика између лета и зиме“, које се овако почиње:

Од године шездесете трете
Носу жене и снајино дете;
Пре нег што је она суша била
Жена мужу звонце обесила;
Окол' врата место лоше штраћку
У авлији за ватру ни сламку.

Кога овај почетак не сећа на почетак омпрове Илијаде и клоштокове Месијаде? Дубока замисао песника провирује овим на видело. А да је песник и народни живот и филозофију му дубоко проштудирао, показују ови стихови:

Право вели пословица стара:
Два су пара навек без кошара.

На први поглед изгледа, да ова „пословица“ нема никаква смисла, али је бар нова и манифестира оригиналност песникову, који одмах с тим у свези узкличе:

Ето Србе где се крчу врбе.⁸

Живио „појета“!

Дидактичан спев овај има и својих важних моралних поука и сатире:

Жене с децом у комшилук с Јецом.
па одма за тим:

Дуван пушу — не маре за душу.
Па шест дана у недељи пише
Није више — биће опет кише,
Доста снега с карловачког брега,
А и суше, тако ми баш душе!

Ништавост овог света огледа се такође јасно у овим стиховима:

Док је млада сваком је помада,
Кад остари ни ђаво не мари.

Дијететска страна такођер је заступљена. Ево шта вели у погледу на здравље човечије:

Доста јести баш до „Благовести“
Није добро — мили српски побро.

И зоологију је појета добро знао, особито о неким инсектима:

Гди су жене, које су чувене! —
Која чува зиму да одува
Ту не гони баш ни једна бува.

Слушајте даље:

Жена вели: ала муже је ли —
Јер сам лепа, па га за нос чепа,
А муж моња, пак остаје моња
Кад је пушта да се широм лоња.

Па онда:

Мора с неба свет' Илија пући
И тај обруч из сукње извући.

Знање граматике јасно доказује осим свију других стихова и овај:

Тек да учу — и лепо обучу.

Ал доказује да сатирик овај одобрава, да има и честитих жена. Он вели:

Још је жена добра и коштена
Кад му гаће тек јуче скројила
И на коли руду оставила
Те му није у друштву попила.

Даље вели „појета“, а велимо и ми с њим:

Читај, роде што ти пише овде
Макса Задрин баш мали „појета.“
Недавно већ од три четир лета.

Што се он „малим“ појетом назива, то је само из скромности, а ми сви ваља да увидимо и признамо, да је он заиста „велики“ појета и управо највећи деветнаестог века.

И филолог је добар, те саветује и другима:

Ој Србе мој учи језик сад твој,⁹

и то наравна ствар, нека га учи из овога спева Максима Задрина.

Краткоћа и снага у изразу види се из ових речи, које су пуне дубока смисла:

Једне жито — друга: додај Мито —
Тај ђак с овсом — ђаво уг'о соцом.

Даље вели кратко ал једро:

Зато, Србе, добре су и врбе.

Ал најлепше је што вели:

Доста кише нов појета пише!

Ово би могле и многе друге нове појете о себи рећи, т. ј. да је доста кише (воде) кад „нов појета пише.“

При завршетку има „Благодареније,“ које почиње: Милостиву новосадску руку
Ако има који Србин муку.

С овим завршује песник свој спев „Разлику између лета и зиме“, књигу од 35 страна. Артији се има обашка захвалност изрећи, што је тако стрпљива била.

Место шетње ми смо данас бацили лак поглед на ово важно литерарно дело и имали смо толико исто уживања, као кад би се шетали новосадском баром, где има фењер и табла: „Овде се не сме ђубре бацати“, а овамо је та табла и тај фењер од ђубрета скоро сваљен.

Максима Задрин, појето! Где си, да спеваш нашу сл. полицију и здравствени одбор?!

Аб.

Х м!

Ја признајем да је оправдано повлачење главнога стана наше војске у Брод. Ја признајем да је лакша комуникација између Брода и Сарајева. Ја признајем да се из Брода може лакше (и безбедније) командовати на све стране.

Али не признајем да се најпре у бичачку школу морало ићи да се то све научи; до тога знања могло се доћи и у бечкој милитарној академији.

Стармали.

Са бојног поља.

Што се тиче премештања главног стана из Сарајева у Брод, јавља се, да се за сад неће цео стан премештати у Брод, него само једна половина, па и доцније (кад буде потребно) опет се неће премештати цео стан, него само друга половина.

(„Застава“ бр. 140.)

λ Питање и одговор.

Зашто неки људи венчање и сватове у тишини и миру проведу?

Јер ће после венчања и сватова бити доста ларме.

Грофу Сапарију

(у албум.)

Од Обоја до Добоја, три арана катарана, шућ, мућ, пурија љоскац!

Један босански циганин.

Ала је гвардијан насео!

Ово се лане десило, кад су још Бошњаци наши гости били. Дође један Бошњак, озебао, измучен, гладан и неодевен у један кластер, да потражи хришћанске милости и потпоре.

Гвардијан га пре свега запита јели католик.
„Католик сам оче, то зна цело моје село.“

Гвардијан је био милостив човек, — он нахрани и напоји и одену Бошњака. Частно га је три дана, и кад је овај пошао, даде му на пут читаву форинту. Али изпративши га из намастира нашао је за добро да га још једном зашита, да-ли је он баш одиста католик.

Бошњак му и сада потврди да је одиста католик, јер вели: „Ја сам у лику сасвим налик на моју покојну матер, а она се звала Ката. Дакле видите да вам нисам слагао, кад сам рекао да сам „католик“.“

Добар савет.

Хвалила се биртаница Тина како она сваки дан и точи по три бурета пива.

Ту се десио домишљан Н. који јој рече да би је могао научити како ће доћи до тога, да одсада сваки дан четири бурета источи.

— Ваљда четврто буре да поклоним?

— Боже сачувај. Баш за новац да га источите.

— Па де молим вас научите ме.

— Ево видите! Ми вам увек за чашу плаћамо пуних осам новчића, а ви нам сипате у чашу три четврти од мере. Напуните нам увек пуну чашу, па ћете тако сваки дан у место три источити четири бурета.

(Није се уважило.)

п.

Н а т п и с

Умаљивање.

Зашто Лука своју Анку

Анкицом назива?

Јербо свако своје зло

Радо умаљива.

Господару НеПОЗНАНОВИЋУ у Осек.

Ви тврдите, да је у Осеку најважнији језик немачки у српској кући и да без тог језика не може се бити, а мене као младога човека, који сам вам учтиво писао, крпите и исмевате што сам вам искрено исповедио, да слабо знам немачки језик.

И ви сте дакле од оних, који држе, да је Осек „Фракфурт на Драви“, а ја вам само толико примећујем, да водем не знати немачки, па бити учтив, него знати, пак писати тако грубијанска писма, као ви.

Коршамстердинер.

Кокице.

„Темишварски гласник“ позива на предплату. Сад би још само требала једна луда, која би веровала, да он од претплатника живи.

Појављује се већ и жута грозница. Добро би било да се неки људи угледају на ту грозницу, па да и они отворено са својом бојом на среду изиђу.

Поштанска дирекција обраћа пажњу, да она писма, која ми шиљемо нашим војницима у Сарајево, није нужно шиљати на *retour Recerisse*. — јер ћеду и без тога доћи *retour* (у Брод.)

Боли Михаљ је за једног „фуфцигера“ обесио свога негдашњег пријатеља Хаџи-Мехмеда, коме је лане толико пута чок јаша: подвикнуо. Сад је питање: за колико би „фуфцигера“ он обесио свога оца?

„Жестоки омладинац“ Др. Илијћ подвукао се под плашт римокатоличке религије. А католици не само да се од тога нису уплашили, него су „омладинца“ још раширеним рукама дочекали.

— Даклем омладини акције скачу.

Досад су Бошњаци ходили по каменом путу. — сад им се на врат на нос спремају гвоздени путеви. — Да им буде мекше.

Нове бугарске новине зову се „Марица“. То је врло згодно име за новине. Јер ако се деси кадгод који водени чланак, нико му не може замерити, јер Марица је река.

Из „дрвене књиге“.

15.

„Опомена“. — Пред нову школску годину разашилане су као обично у Новом Саду позивнице родитељима, да шиљу своју децу у школу, и свако дете има и ту позивницу са собом донети. Једно дете дође ономад да се упише и преда дотичном учитељу своју позивницу. Кад учитељ загледа у позивницу, а оно стоји „Опомена“ од „Задруге за међусобно помагање“, да дотични отац ђачетов плати 66 ф. 50 н. иначе ће се законитим путем према њему поступати. Сад још ако је отац у забуну однео детињу позивницу у „Задругу“, па питао шта је дужан, онда су му могли тамо одговорити: „Дужни сте ваше дете редовно у школу шиљати“.

16.

Добар ботаничар. — Господин Свезналић се увек фалио, да је он тако добар познавалац биља, да може н. пр. и у мраку повнати — ко приву.

17.

Опет рачунски задатак. — Једнога ђака, којег је отац био берберин, запита управитељ на испиту: Ајде ти синко мени прорачунај ово: Кад твој отац обрије данас 2578 људи по 5 новчића, колико је он онда пазарио тај дан?

18.

Коњ на врх дрвета. Пошље газда слугу Шијака у виноград да чува трешњу, да је когод не обере или да је врашци не опицају, и рећи ће му: „Ако штогод видиш на трешњи, ти одма пуцај па га уби!“ Шијак легне у лад близу трешње, а с оне стране трешње био је висок брег, на којем је коњ један пасс. Шијак како је лежао види коња на брегу, али је овај био баш спрема врха трешње, те му се учини, да је коњ на врх трешње, зграби пушку, опали и убије коња. На суду се после бранио, да је коњ био на трешњи, а газда му је казао, да одмах пуца и убије кога год на трешњи види.

Аб.

А ди је теле?

У неком селу живео је један сиромашак Сима са својом женом, па су имали једну стеону краву. На дуже време пре, него што ће се крава отелити, они се често разговараху, како ће они добити теле, па како ће имати млека па скорупа — та ко ће онда с њима! Једну ноћ сања Сима да се отелио, не крава, него баш он сам. Жена му је раније устала наго он, оде у шталу и није знала шта ће од радости, кад је видеела, да им се крава сретно отелила, зграбе теле у наручја однесе га у собу да обрадује Симу, и кад је видеела да овај још спава, а она лагано остави теле чело његових ногу и покрије га марамом. Међутим се Сима пробуди и сети се свога сна, да се то јест отелио.

Кад осети нешто чело ногу, дигне мараму и упрепасти се, кад види уза се — живо теле. „Међер то није био сан“, помисли у себи, ал' се уједно и поплаши, да се у селу не прочује да се отелио, јер ће му се свет смејати, те зграби оно теле, изнесе га у авлију и баца га у бунар и опет легне у кревет. У то дође жена у собу и видевши Симу буднога, пружиће прст на њега: „Муу, Симо! Муу!“ Сима на њу руком, да ћути и да никоме ништа не говори. Жена дигне мараму и виде да нема телета. „А да ди је теле?“ запита га. „Ћути, жено, да се у селу не прочује да сам се отелио, јер ће ми се свет смејати! Ја сам теле у бунар бадио!“

„Еј наопако, шта уради, та то је од наше краве, па сам га јутрос унела док си још спавао, да те обрадујем!“ Сада тек виде Сима шта је урадио, али беше доцкан.

Аб.

Један ђак,

који је весело проводио у Бечу, Прагу, па онда у Надаљу и Турији, има сад обичај да каже: „Бадава, Беч, Праг, Надаљ и Турија — то су прва села у Бачкој!“

Ћира. Да ти кажем нешто ново, у Чешкој ударио гром у Слободу.

Спира. Па по чему је то што ново?

Ћира. Не разумеш ме. Слобода, тако се зове један човек, који је тако несретан био, те га је ономад гром ударио.

Спира. Сиромак. Ал ипак је нешто и сам крив. Што је трпио на себи тако име, које громове привлачи.

Ћира. Бил' ти мени знао казати каква је разлика, измеђ каквог лошег адвоката и каквих полит. новина н. пр. „Заставе“!

Спира. Па то је лако. Лоши адвокат хтео би да добије процес ал га не добије. „Застава“ неби хтела, ал га ипак добије.

Ћира. Уредника францеских новина „Pays“ осудили су да плати 2000 франака глобе.

Спира. А како се зове тај уредник, — или како се пише?

Ћира. Он се пише: Богат.

Спира. Хјо, богме рогатим уредницима ни где не праштају.

Ћира. Колико си ти платио пореза ове године?

Спира. Кад бих превео у наполеондоре износило би управо тридесет наполеондора.

Ћира. Па јел' ти жао за толиким новцем?

Спира. Молим, то је увреда по моју лојалност! Али ипак кад бих знао, да су то баш моји новци били што их је Васић Хаџи-Лоји поклондио, онда бих дрекао за њима до неба.

Ћира. Шта ти судиш о новој школи, што су је завеле у Новом Саду дувне или опатице.

Спира. Бога ми ја им не бих могао дати најбољу сведоџбу, ни ђацима ни учитељицама.

Ћира. А како то?

Спира. Ето тако! Јер сваког сата морају трипут да клече не само сви ђаци, већ и све учитељице.

Ћира: Је с' читао шта вели „Пешти Наплов?“

Спира: Шта каже?

Ћира: Вели да није у мађарском интересу говорити да нас у Босни туку наша браћа Турци.

Спира: А да ко?

Ћира: Треба говорити да нас туку Бошњаци

Спира: Аук никт шлехт, аз ебата!

Преводи са латинског.

Johannes sine terra.

Јоване, сине, терај!

Gallimatheas.

Гал има теја.

Procul a Jove.

Јовина прокола.

Puer sudavit et alsit.

Дечко се удавио ал је био сит.

Шаливи бака.

Новосадском „Ujvidek-у“ допада се ванредно досетка једнога баке, зато је и он својој публици приповеда овако: Питали су једнога баку, који се из Босне вратио, како му се допада та Босна? А бака одговори: Босна је така земља, да ми је половину поклоне, пљунуо бих на њу, а не да се још за њу бијем.

Боже мој, ми Срби кад што нећемо, ми за то имамо учтиву пословицу: Пољуби па остави! А видите има људи код којих је девиза: Пљуни па после узми.

Нов проналазак.

И ово нам приповеда „Ujvidek“, како је неки наш војник родом из Темишвара, а сада ослободитељ Босне пронашао нешто, што ће се до века блистати у кроникама ратних проналазака. Кад се крупови топови од ватре усијају, он причврљи на њих режањ меса, па за тили часак буде деликатна роспрадла.

Круп, кад је изумео своје топове, јамачно није ни сањао да ће наши војници тај проналазак тако усавршити (т. ј. направити од њега шпорерт).

Једикалачки роб.

(Од М. Јокаји-а).

(Свршетак.)

Око њега је брујало гунђање негодујућих витезова оклопника.

— Ђорђе Хмјелницки! Ослови Јеленка свога мужа гласом загушена стида. Сети се свога владалачког достојанства! Не понижуј и себе и мене пред толиким светом.

Ђорђе није чуо те речи. Он је чуо само пуцкање пољубаца.

— Поп Атанасије! Рече Јеленка сад већ јачим гласом; сети се добропољског олтара, пред којим си се заклео да ћеш веран бити својој жени.

Ал њему сада не беше до олтара, пред њиме је стајала жива његова богиња.

— Безимени робе. Викну она сада звонким јетким гласом. Сети се једикалачких рупчага заборавности, где си био сахрањен у вечитој ноћи.

Ех, шта су те рупчаге заборавности, према овом бесвесном лудилу у безни љубавној? Ђорђе није чуо ни ове речи. Он је пољупцима својим отирао сузе из очију ове чаробне жене, узео је за руку па је одвео под њен паланкин, шапућући јој слатко: „Слава теби! а милост народу твојем и васколикој вароши!“

Гунђање његових витезова порасте сад као вихор ветар. А сад му Јеленка викну најогорченијим гласом.

— Победио че Доруженков! Та ваљда тек нећеш у Цитбарином паланкину ући у варош? Седећи срамно поред Доруженкове удове милоснице?

Те речи нису помашиле циљ.

Увређена Цитбара уместо пољубца угризе за образ Ђорђа, који јој се улагивао, а овај се љутито окрену Јеленци.

Она иста срџба која је светећи Јеленку из њега рекла: „Нека изгине народ, који је њу увредио!“ повратила се сада стоструко на саму Јеленку, а ради кћери истога народа, која му је памет занела.

— Имаш право, рече он Јеленци, није у реду да ми на паланкину седимо једно до другог. Зато сићи са твога коња, да га она уседне!

Послушна жена учинила је што јој је муж заповедио, сјახала је са свога коња и придржала стремен кад је Цитбара на њега поскочила.

— Сад понеси и ово! промуца Јеленка пружајући новој млади свој сребрн штит, којим је до сада у разним биткама бранила свога мужа. — Али ова чему је употребила тај оклоп? Раскинула је са главе своје бисером искићену удовичку капицу, и тако раскидану пружила је свом новом другу на оклопу, као на неком служавнику.

Сад оне раскалашне које су је пратиле протураше се до личне гарде Ђорђеове, смелим несташлуком попеше се на стремене коњаника оклопника, па се бацеше у седло им, загрлише их, смејом и кикотом заглаушише вођову командну реч, и цела победна војска тако је ушла у варош Цехрин, за сваким јунаком коњаником била је на коњу по једна лепотица, која је своје распуштене власи везивала му око руке и око врата. У среди сам кнез са чаробном Цитбаром. Са обе стране свирачи а пред њима невинне девојке пребацујући се на рукама путем којим су пошли.

Ево сна!

Али јава, ње је нестало за навек. Добру Јеленку није више видео ни Ђорђе Хмјелницки, ни поп Атанасије, — ни онај трећи!

X.

Карамустафа се ослонио на Ђорђа да он опусте варош Цехрин, Кијос-Хасану и Каплану Ђирајском татархану је поверио да покоре варош Рамадановску, а он сам похитао је према Оцакову да ову варош, која лежи између еуксинског затона и дњепарскога ушћа удеси тако како би му сва војска његова у њој презимити могла.

Тај посао радио се ванредно брзо, тесани камен доносили су морем из Варне а радило је десет тисућа немара.

Једног дана кад је велики везир обилазио раденике, замакоше му очи за неку жену, која је као и многе друге у котарици носила на глави камење. Та жена била му је тако позната.

— Ти жено море, ниси ли ти што изгубила?

— Никад ништа мога века.

— Ниси изгубила баш ништа са главе. Круну владалачку?

Жена се насмеја.

— Слушкиња сам била, па то сам и сад.

— То није истина. Зар ти ниси изгубила капу с главе?

Зар се ти не зовеш Јеленка Хмјелницкова? А где ти је муж, кнез Ђорђе?

На те речи помолише се две крупне сузе у њеном оку, — она их брзо обриса.

Кад га је Цехринска госпођа собом однела, онда он нит је био више кнез, ни муж ни оно треће. Пустите ме, да трудом својим зарађујем свакидашњи хлеб! То рече и оде даље носећи на подигнутој глави котарицу камења са таким поносом, као каква краљица што би носила круну.

— Одвела га собом Цехринска госпођа, рикну велики везир као помамљен. Онда је та варош његов господар а није он њен! Сад идем да их смојдим обоје.

XI.

Сан се испуњавао, али се то дуго отезало. У Цехрину измењивало се дању и ноћу шарено богослужење, све нове и нове промене уживања, раскош, помпа и сладострашће, ванземни опој, који чини да се на све заборава: и на величину, и на славу, и на верност, — који брише прошлост и будућност; али з то тренутак садашњости претвара у вечност. Месец дана рио је Ђорђе Хмјелницки по том рају, који је допуштен само становницима Олимпа, да буду и богови којима се свет клања и грешни људи у један исти мах.

Чаробница Цитбара извадила је из њега душу па му је другу подметала, мајуну, мекушну ронску, коју можеш длаком везати и зауздати. Начинила је од њега праву луду.

„Не водем ту твоју бодљикаву браду и бркове!“

А он допусти те му обријаше златну шуму, тај мушки понос са лица му.

„Не водем што си тако блед!“

А он се подаде те му жена набели и нарумени лице као и њено што је. Па онда је пустио да му и другу плаву косу, која досад мушки распуштена била, оплету шареним траком и да је женским бисером иските и златним чешљем придену. Напоследак је примио на се и шарено жен-

ско одело, гранате на врат, обоце у уши, гривне на руке а међутим је Цитбара понела јуначко одело, доламу, калпак и чизме са остругама и огртач од пантерског крзна.

„Тако ћемо ићи на венчање!“ рече му Цитбара „ти млада, ја младожења.“ А Ђорђе је пустио да с њиме одиграју комедију до краја, да га носе по улицама у паланкину, а Цитбара је поред њега јахала на поманном коњу. Лакрија је чак и у цркву ушла, пред олтаром питао је архимандрит Ђорђа: Млада нево, имаш-ли ти вољу да пођеш за овог момка који ти стоји са десне стране? А Цитбару је питао: Младићу, љубиш-ли ти ову девицу, коју сада држиш за руку?

Ови сватови беху светковина целоме Цехрину, вино је текло јарковима кроз улице, одатле су га пили. Цитбарина палата кинтила је од раскаланих пустосвата, којих је лудило све мере превршило. Кад је зора кроз прозоре синила наша је Цитбару на престолу а Ђорђа невесту пред њом грлећи и љубећи њене ноге.

Сад наједаред зачуше се два праска, као два грома. На улицама дрека и јаук. У престолну одају улети један оружаник блед као крпа.

— Ту је Кара-Мустафа! Турци потпалише две мине. Бедени су проваљени. Јаничари куљају у варош.

Сад се истом пробуди Ђорђе; пробуди се у један мах и из сна и из ђора и из лудила.

Одехочи од Цитбариних ногу, и потражи мача од појаса.

Цитбара га загрли око врата и силно га к себи привуче.

— Куд би бегао? шштала му је љубавно. Остај овде. Овде је рај. Па и то што сада долази, и то ће бити рај. Зар ниси био као неки бог на прсима мојим, па и заврши као неки бог. Не бежи, — већ ходи, куд ћу те ја повести.

Ал пробуђен Ђорђе згадио се на чаробну авет, он је одгурну од себе. Прегази преко руље мамурних жена и изиђе на улицу.

— Мач ми дајте! Коња ми дајте! дрекао је он. Где ми је оклоп? Где ми је штит?

Оклопници, који се ту нађоше, смејаху му се у очи. „А шта би ти са мачем, коњем и штитом? ти молована лутко, ти слаба жена!“

— Ја сам Ђорђе Хмјелници, ја сам велики кнез козачки!

„Јест, ти си луда Цитбарина.“ Одговараху му оружници, и колико их је год било, сваки га опшину корбачем по леђи, тако га дотераше до под шатор Карамустафин.

Боље би му било да је остао код Цитбаре. Она му је лено рекла да ће га одвести у други рај. Кад су јаничари јурнули у варош пренула је у ваздух Цитбарина палата са свима оним мамурним женама. Од грозна потреса порушила се цела варош затрпавши развалинама својим све становнике цехринске. Што је било наложено Ђорђу Хмјелницком да он учини, то је учинила Цитбара. Та она је била тога дана мушка глава.

Али лене очи ове чудотворне жене ипак учинише те је изгубила скок турска војска. Она ордија која је тако победно пошла напред, морала се срамно вратити.

После месец дана опет је седио Ђорђе Хмјелници у Једикали у рунчаги заборавности прикован ногама и ру-

кама о камену клупу, — ту му се опет сваки дан дизала до грла морска плима, по којој је у густом мраку могао бројати своје јадне дане.

Али сада више не беше добре Јеленке да га избави.

Ага и слепац.

Подранио Турчин Метохијац у Мостар па нађе на путу слепца и тако га поче по турски молити: Де ђоро, крста ти, одвали једну сабаиле!

Слепац. Ама за бога, Ага, ја не знам која ће теби бити у вољи, па ми не би мило било да код тебе паднем у немиост.

Ага. Ама вала пјевај коју год хоћеш, стоји ти на вољу, као шокцу пост.

Слепац. (Пева).

Подранило турско момче младо

На дорату коњу од мегдана;

Ага. На коњу ће Турчин, — да, да; богме ми нијесмо фукара као ви, рајо, да немамо ни седленика. А што ја сад неимам коња, то је што друго.

Слепац. (продужује песму.)

Гони дора пољем широкијем,

Док не дође горје у планину.

Ага. У гору ће јунак, да; тако сви Турци раде, не боје се вала ни вука ни хајдука.

Слепац. (наставља песму.)

А кад био у гори зеленој

Ту сусрете Српкињу ђевојку

Ђено гони један товар вина.

Ага. Благо њему, баш је багли!

Слепац. (продужује.)

Турско момче остави ђевојку

А под јелу растовари вино,

Поче пити руменику вино,

А после ће да љуби ђевојку —

Ага. Јест тако ми вјере, што Турчин ухвати то не пушта. А заклео би се на пророкову браду да је главом из Метохије.

Слепац. (продужује песму.)

Док се зачу јека из пријека —

Ага. Шућур јараби што-ли ће сада да буде!

Док ево ти: Краљевића Марка

На шарину коњу махнитоме —

Ага. Е, одкуд га баш сад ђаво донесе, — крет му влашки! — Тури бре гусле под гуњак, — неће ефендум била твој Марко сјећи ваког Турчина, доста их је исјекао, бели!

Ћ

„Србија се лицитира“.

Темишварски Гласник „лицитира Србију“ и овако почиње свој уводни чланак: „Ко да више! Први пут!“

Кад је то Карапера прочитао, а он скочи као опарен:

„Ао сто вам мука ваших, та већ сам на вас потрошио и црно испод нокта, а ви сад питате ко да више!“

Ова година обећава много вина. Да не буде само као године 1540. Те је године у ренском Пфалцу толико вино родило да су многи од препића скапавали. Један пфалцки властелин, да би дошао до празних буради у које би сместио ново добро вино, — овако се курталисао свога старог лошег вина. Сваке недеље држао је мобу при којој поданици његови од кулука нису ништа друго радили само су морали „ждерати“. Последица је била та да се моба увек при крају потукла и са крвавим главама кући разишла. А властелин, који је уједно и судица био, имао је од тих разбијених глава толико хасне, много више него да је своје вино продао. — Чудимо се, како данашњим судцима и адвокатима така мисао не пада на ум!

✕ Учитељ. Јово где си се ти родио?

Јова. У Карловцима.

Учитељ. А твој отац — где се он родио?

Јова. Молим господине, на то се не сећам, ја сам онда још врло мален био.

♣ Млади попа први пут је стао на предиконицу. Предикону је своју на изус научио, — али тек што је три речи изустео, он се збуни, запе, стаде, — па ни маћи. У тим се зачу јака грмљавина. Ха, помисли млади али досетљиви попа у себи, — то ће ме спасти! Па онда диже очи горе и рече: „Госпode, кад ти говориш, онда ја морам ћутати. Амин!“

♢ Кад је у прошлом рату једном прђаворцу одвалио топ обе ноге, он рече у себи: „Тако ми и треба, ја сам толико пута препоручивао богу и душу и тело моје, — а на ноге сам сасвим заборавио.“

Пацијенат. Али господине докторе, какав сте ви мени рецепт прописали пре две недеље!

Доктор. Но, па какав!

Пацијент. Ево ја сам био сада у Бечу па сам ваш рецепт показао доктору Ополцеру, а он ми рече да тај рецепт није за човека већ за коња.

Доктор. Пак?

Пацијенат. Но пак! то значи да сте ми рђав рецепт написали.

„Стармали“ излази 10. и 25. дана у сваком месецу. Годишња је цена 4 фор. За Јуни, Јули, Август и Септембар 1 ф. 34 новч. — а до краја ове године 2 ф. 34 новч. За Србију: Годишње 10 динара, на четири месеца 18 гроша, а до краја ове године 31 грош чаршијски.

Доктор. Варате се. То значи да вас Ополцер не познаје тако, као што вас ја познајем.

Седили су на балкону: Мама са својом малом ћеркицом, па су гледали како сунце залази. „Видиш, дете моје, сад је сунце легло да спава!“

После кратка времена почеше и жабе крекетати. Онда опет ћерица трже маму за руку вичући јој: „чуј, чуј, мамице, сунце већ хрче!“

Господин катихета говорио је својим ученицима осмошколцима о моралу. Па ће завршити овако: „Зато будите на опрезу, и запушите уши ваше пред саветом хрђавих и неморалних људи!“ — Тек што је он то изустео, ал сви ђаци, као да су се договорили, запушише уши своје прстима.

Тек што су се вратили са венчања а млада се већ покајала и хоће да остави свога мужића.

„А шта ти би наједаред душо моја, па зар се ниси пре једног сата пред олтаром зарекла да ћеш ми бити до гроба верна!“

„Јесте, и ја признајем да сам се зарекла. У место нећу казала сам хоћу.“

Одговори.

„Ода на тезоименије госпође и т. д.“ У овај број није могло ући, — а не знамо оћели моћи и у идући. Промислићемо се.

С. Јовановићу у С. Ваша два натписа забацила нам се. Молимо пошљите још једаред.

„Кукијада“. Писмо је вијало уредника кад је на путу био, па се још није вратило.

 Илустрација за овај број стигла би из Беча тек после пет дана. Да се не би закаснили, пуштамо га без илустрације. А накнадићемо у идућим бројевима.

Исправка.

У 4 броју Стармалог, подисе под песмом Ибриша и Санко погрешан је. Треба да стоји В. Г. Јовановић.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Јов. Јовановића у Каменицу (Kamenitz per Peterwardein). Предилату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. (Neusatz.)

Цена је огласима 5 новч. од врсте. једне

Сад је баш изишао из штампе

„О Р Л А“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

ЗА ГОД. 1879.

Садржај је „Орлу за 1879“:

- I. КАЛЕНДАРСКИ ДЕО брижљиво уређен, с занимљивим белешкама.
 II. ПОУЧНО-ЗАБАВНИ део доноси чланке:

1. НАРОДНИ ДОБРОТВОРИ: 1. Јован Трандафил. 2. Никола Чупић. — 2. ОПИСИ НАШИХ КРАЈЕВА: 1. Залив Боко-Которски од — и — 2. Босна, Херцеговина и Стара Србија, културно-географска студија. — 3. ПРИШОВЕТКЕ: 1. Капетанов гроб, слика из нашег рата од Ђуре Јакшића. 2. Гимнастичимо! од И. В. Поповића. — 4. ПРАВНЕ ПОУКЕ: Угарски закон за мање грађ. парничке ствари, од др. П. — 5. ПЕДАГОШКЕ ПОУКЕ: Нешто о страстима и темпераментима, од проф. Ф. Обр-кнежевића. — 6. ЗДРАВСТВЕНЕ ПОУКЕ: 1. Пијаћа вода и лето, од др. Ђ. Патошевића. 2. Наши станови, од др. Л. Станојевића. — 7. ЕКОНОМСКЕ ПОУКЕ: 1. Два Фрушкогорца о виноградарству, од С. Симоновића 2. Разне корисне белешке. — 8. КЊИЖЕВНИЦИ и УМЕТНИЦИ: 1. Јубилари учитељи Панчић и Вукичевић. 2. Јарослав Чермак. 3. Светозар Ивачковић. 4. Наши покојници у год. 1877 и 1878. 9. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: Славне војсковође — 10. ПЕСМЕ ОД З. Ј. Јовановића и Љ. Пенадовића. 11. ОПИС НАШИХ СЛИКА — 12. ВАШАРИ.

Садржај овај уређен је са 39 уметнички израђених слика. 34 од ових слика су сасвим нове нити су до сада илде у којој српској књизи или листу угледале света, а израђене су за „Орла“ у Бечу, Липиској и Паризу.

Слике у „Орлу 1879“ ове су:

ЛИКОВИ: Јован Трандафил, Никола Чупић, Јосиф Панчић, Никола Ђ. Вукичевић, Јарослав Чермак, Светозар Ивачковић.

ВОЈСКОВОЂЕ: Пено Павловић, Марко Миљанов (оба ова војводе цртао нам је пером по оригиналним фотографијама генијални К. Клич.) Ђуро Хорватовић, Голуб Бабић (цртао С. Тодоровић) и Скобељев.

РАТНЕ СЛИКЕ: а). Из ратних цртежа Стеве Тодоровића: 1. Варош Крупањ; 2. Српски логор око куле кнеза Лазара; 3. Жарково, град Момчила војводе у Ст. Србији; 4. Ђеле-кула крај Ниша. б). Разне друге: 5. Бегство херцеговачкога робља (од ф. Кикерца); 6. Камене батерије у Херцеговини (од Фр. Жвјержине); 7. Срби улазе у освојен град Ниш; Вирбазар на Скадарском блату; 9. Бар после лубардања; СЛИКЕ ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА: 1. Залив Боко-Которски. 2. Град Котор. 3. Кривошијани. 4. Залив код „Верига“. 5. Црногорка на пазару у Котор. 6. Бошњак. 7. Бошњаци на састанку у раштељу. 8. Босанске овце. 9. Сарајево. 10. Требињанке. 11. Нова црква у Панчеву (2 слике) 12. Царевић Рудолф у лову по Фрушкој Гори. За насловну слику нацртало нам је генијално перо К. Клича табло:

СРБИ ПРИРОДЉАЦИ ПОМРЛИ 1877 и 1878 ГОД.

из ликова: проф. А. В. Поповића, проф. С. Недељковића, др. А. Вељкова, др. М. Радовановића, др. Ђ. Мијатовића, и М. В. Јовановића.

Календар износи 11 табака а штампан је на углађеној артији боје слонове кости.

ЦЕНА ЈЕ „ОРЛУ“ 50 НОВ. ЗА СРБИЈУ 1 ДИНАР.

Ко поручи код нас од 10 више ком. за готов новац или поштанским поузећем томе рабатујемо 30%. Наручбине из Аустро-Угарске иду на подписану штампарију, из Србије на књижару В. Валожића у Београду. — Уз „Орла“ такођер препоручујемо

„Ц А Р И Ђ“

мали календар са сликама за 1879. годину,

који стоји само 20 новч. Ко поручи за готов новац или поштарским поузећем код нас бар 25 ком., дајемо за 12 новч. комад.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У Н. САДУ,
ИЗДАВАЛАЦ „ОРЛА“ и „ЦАРИЋА“.